

які спроможні здійснювати прямий вплив на підвищення конкурентоспроможності європейських підприємств. Прикладом цього "горизонтального підходу" є сприяння розвитку суміжних технологій, застосування яких охоплює декілька секторів економіки [3, с. 8]. Таким чином, ЄС приділяє пріоритетну увагу розвитку інноваційної компоненти економіки. На рівні інтеграційного угруповання проводиться єдина інноваційна політика. Її основою є норми, що закладені в основоположних договорах ЄС і низці стратегічних документів. Інституційний аспект інноваційної політики постійно розширяється. У зв'язку з цим розвивається й адміністративний механізм її реалізації, у який включено органи усіх гілок наднаціональної влади, спеціальні установи, наукові структури і незалежні міжнародні організації. Розробка і реалізація заходів інноваційної політики ЄС заснована на впровадженні міжнародних стандартів управління інноваційною діяльністю. У подальших дослідженнях за цим напрямом передбачається розглянути особливі заходи підтримки інновацій у ЄС, а також визначити імперативи інтеграції науки і реального сектора як основи інноваційного розвитку економіки.

Список використаних джерел:

1. В.Н.Кисилев, Д.А. Рубальтер, О.В.Руденский *Инновационная политика и национальные инновационные системы Канады, Великобритании, Италии, Германии и Японии [Электронный ресурс]*. – Режим доступу: <http://www.csr.ru/inform/default.htm>
2. *Європейська інтеграція і глобальні проблеми сучасності* / Буряк П.Ю., Гупало О.Г. - .: Хай-Тек Прес, 2007.- 60 с.
3. *Посібник "Від ідеї до продукту"* / Янворський М.С., Ригель М.І. - Львів, 2009. - 8 с.
4. *Європейська інтеграція: крок за кроком* / Д. Корбут, В. Замятін, І. Піддуська та ін. - К.: Європа ХХІ, 2001. - 78 с.

Леся ШЕЛЕНКО

науковий керівник

канд. наук з держ. упр, доц., Ляхович Г.І.

ІФННІМ ТНЕУ

ЄВРОПЕЙСЬКА БАНКІВСЬКА СИСТЕМА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

На сучасному етапі європейська банківська система функціонує на трьох рівнях: комерційні банки, Європейська система національних банків - центральні банки країн Європи, які втілюють в життя політику Європейського Центрального банку (далі ЄЦБ) і сам ЄЦБ. ЄЦБ є єдиним емісійним центром для країн Європейського союзу, що входять в зону євро, а також визначає грошово-кредитну політику країн регіону. Крім того, згідно зі статутом ЄЦБ національні банки передали йому частину валютних резервів. Валютні резерви,

що залишаються в розпорядженні національних банків, використовуються ними для виконання їх зобов'язань по відношенню до міжнародних організацій [1].

У передкризові роки європейські банки відрізнялися порівняно низькими середніми показниками повернення на активи (return on assets, відношення чистого прибутку за до середньої величини активів за період) щодо, наприклад, банків США або країн, що розвиваються. Цей фактор підштовхував європейські банки до пошуку способів розширення процентної маржі – як за рахунок збільшення процентних ставок за активами, так і за рахунок зниження ставок за пасивами. Слід зазначити, що європейським банкам було простіше досягти цих цілей, ніж, наприклад, американським, які актом Гласса-Стіголла обмежені в проведенні операцій з цінними паперами, або банкам країн, що розвиваються, де відповідні обмеження пов'язані з нерозвиненістю інфраструктури фондового ринку і низьким доходом на душу населення, що не дозволяє їм активно інвестувати.

Результатом даної ситуації стало те, що в структурі пасивів європейських банків досить велику роль стали відігравати боргові цінні папери і міжбанківське фінансування, тоді як випереджаючими темпами зростали обсяги незабезпеченого споживчого кредитування, а також довгострокового іпотечного кредитування. Паралельно все більшу конкуренцію банкам, які традиційно відгравали провідну роль у фінансуванні підприємств в Європі, стали складати інструменти прямого доступу: так, темп приросту обсягу випущених корпоративних боргових зобов'язань нефінансових корпорацій в Європі в передкризові 1998-2008 рр. приблизно в півтора рази перевищив темп приросту обсягів кредитування.

На жаль, в останній час підтверджуються побоювання скептиків з приводу стану банківської системи Європи. Бізнес-моделі, доступні європейським банкам, а також методи, за допомогою яких вони заробляють гроші на постійній основі, стрімко перестають працювати і інвестори намагаються втекти з ринку. Дані, опубліковані Девідом Бьюком з "Panmure Gordon", ілюструють події, що відбуваються з банківськими акціями в цьому році. Динаміка курсу акцій найбільших банків в 2016 році показала, що провідні європейські банки мають помітну низхідну динаміку. Так Deutsche Bank в лютому 2016 року втратив в ціні акції 37,1% порівняно з січнем 2016, Credit Suisse – 37,4%, Societe Generale – 28.8%, Barclays – 26,7%, BNP Paribas – 24,1%, а Unicredit аж 41,6 % [2].

Створена старою школою традиційна модель заробляння грошей в банківській системі полягає в тому, що прибуток утворюється за рахунок чистого процентного доходу банку, тобто різниці між процентною ставкою запозичення і процентною ставкою кредитування. Або, між процентною ставкою, за якою вони можуть залучати гроші, випускаючи боргові папери і ставкою, за якою їх активи приносять дохід.

Однак, це не зовсім життєздатний спосіб заробляння грошей в посткризовий період, для якого характерні вкрай низькі процентні ставки. Центральні банки утримують базові ставки нижче нуля з 2009 року, і близько 6

трильйонів доларів процентних активів знаходяться сьогодні на негативній території, що робить гру на чистому процентному доході неможливою.

Сьогодні ймовірність виникнення нової фінансової кризи нижча, ніж в 2008 році, проте світова економіка опинилася в хворобливому стані. Інші, форми отримання прибутку, також потроху вичерпують свій потенціал, і, зокрема, це випуск і продаж структурованих деривативів (наприклад, забезпечені заставою боргові зобов'язання), створення ринку облігацій, торгівлі валютами та сировинними товарами, а також продажу паперів, призначених для страхування платоспроможності (PPI).

Такими є методи забезпечення високої прибутковості банківських паперів – широко використовуваного показника прибутковості того чи іншого банку. Він означає перевищення прибутку банку над вартістю його пайового капіталу на біржовому ринку. Ці методи стимулювали ризиковані операції і запозичення з метою отримання доходу. Деякі європейські банки перевищили свої очікувані можливості. Особливо важкі наслідки очікують такі банки як Credit Suisse, Barclays і Deutsche Bank, які більше за інших захоплювалися ризикованими операціями. У той час як біржі демонструють відновлення, ці банки переживають стрімкий спад.

Отже, в посткризовий період в банківських системах європейських країн збільшився ступінь концентрації і універсалізації, що, відповідно, обумовлює збільшення системного ризику. Таким чином одним з ключових завдань ЄЦБ на даному етапі стає збільшення різноманітності банківських систем за допомогою диверсифікації фінансових інструментів, які застосовуються банками, бізнес-практик, підходів в ризик-менеджменті.

Список використаних джерел:

1. Консолідована версія Договору про Європейський Союз, Офіційне видання Європейського Співтовариства, 24.12.2002, 325/11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.publications.europa.eu/official/index_en.htm

2. DAVID BUIK [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://davidbuik.wordpress.com/>

Роман ГУЧОК
науковий керівник
к.е.н., доц. Фігурка М.В.
ІФННІМ ТНЕУ

АНАЛІЗ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Питання залучення іноземних інвестицій в економіку України було й залишається актуальним з огляду на поглиблення її кризового стану та потреби відновлення промислового сектору у країні й розвитку інших галузей народного господарства.